

In memoriam Chris Brouéius van Nidek

Op 16 februari 2005 overleed Mr. Chris M.C. Brouéius van Nidek op de leeftijd van 93 jaar. Sinds 1937 was hij lid van de Nederlandse Entomologische Vereniging en in de vijftiger jaren was hij enige jaren penningmeester. Van Nidek was een wereldspecialist op het gebied van de zandloopkevers (Coleoptera: Cicindelidae) en een verwoed verzamelaar van alle andere keverfamilies. Hij had zeer veel, ook buitenlandse, contacten, verzamelde in allerlei faunagebieden over de wereld en hielp zo het Zoölogisch Museum Amsterdam aan een omvangrijke keververzameling die door veel specialisten is en wordt gebruikt.

Entomologische Berichten 66(1): 24-25

Chris van Nidek, zoals hij zich gemakshalve noemde, werd geboren op 4 januari 1912 in Batavia en verhuisde naar Nederland aan het begin van de eerste wereldoorlog. In Vlissingen zette hij de eerste schreden op het entomologische pad en begon onder andere kevers te verzamelen. In de loop der jaren werd een Nederlandse collectie kevers opgebouwd. Destijds was het gebruikelijk zich te beperken tot het eigen land. Hij had contacten met alle kevermensen uit die tijd, onder andere Uyttenboogaart, Van der Wiel en (Alfons) Evers. Met deze laatste zou hij levenslang contact blijven houden. Hij studeerde rechten in Amsterdam en na zijn afstuderen trouwde hij en verhuisde naar Haren in Groningen. Het verzamelen werd daar voortgezet; vele soorten die hij in die omgeving verzamelde zijn er thans vrijwel verdwenen als gevolg van de ontginning van de laatste woeste gronden.

In 1947 verhuisde het gezin Van Nidek naar Nederlands-Indië, waar Chris als ambtenaar ging werken. Het verzamelen van kevers werd daar voortvarend ter hand genomen met Europese verzameltechnieken. Met het zeven van strooisel werden bijvoorbeeld veel kleine kevers verzameld. Dit leverde vele soorten nieuw voor de wetenschap op, omdat tot dan toe de meeste keververzamelaars zich beperkten tot de grotere kevers. Na terugkeer in 1950 in Nederland specialiseerde Van Nidek zich in zandloopkevers (Cicindelidae) en hij werd daarin een van de wereldspecialisten. Door verzamelen, ruil en determinatie voor derden werd een omvangrijke wereldcollectie opgebouwd. Hij beschreef zelf ook soorten en ondersoorten.

Hij werkte als jurist op het ministerie van Sociale Zaken en maakte er de eerste Arbo- en milieuwetten. Voor dit werk werd hij bij zijn pensionering in 1978 benoemd tot officier in de Orde van Oranje-Nassau. Zowel in zijn werk als met de

Ben Brugge

**afdeling Entomologie
Zoölogisch Museum Amsterdam
Plantage Middenlaan 64
1018 DH Amsterdam
brugge@science.uva.nl**

kevers en zijn collectie was hij bijzonder punctueel.

Van Nidek werd in de zestiger jaren honorair medewerker van de afdeling Entomologie van het Zoölogisch Museum Amsterdam en hij schonk in 1969 zijn 'Indische' collectie aan dit museum.

Het echtpaar Van Nidek kreeg drie zonen, die over alle continenten uitzwermden en zo een mooie gelegenheid boden om ook daar te verzamelen. Begin zeventiger jaren verzamelde Chris in Suriname en na zijn pensionering verzamelde hij samen met zijn vrouw vanaf 1978 ieder jaar in de westelijke staten van Canada en de Verenigde Staten. Bij elkaar verzamelden zij in ruim tien jaar *ca.* 100.000 kevers. Alles werd keurig geprepareerd en geëtiketteerd. Daarna begon het corresponderen met specialisten om dit materiaal gedetermineerd te krijgen. In de wintermaanden was Van Nidek steevast op vrijdag in het Amsterdamse museum te vinden om daar aan de collectie te werken en om er zijn Cicindelidae-collectie bij te houden. Hij wist ook een verzameling West-Afrikaanse kevers opgeslagen op een Wagenings insti-

tuut voor het museum te verwerven door het materiaal te prepareren en te etiketteren, waarbij de helft voor het museum was. Nog op hoge leeftijd ging het echtpaar Van Nidek naar een kleindochter in Zuid-Afrika en ook daar werd weer intensief verzameld.

Vele keversoorten, met name uit Nederlands-Indië en Zuid-Afrika, zijn naar Van Nidek genoemd. Nog dit voorjaar publiceerde de Dermestidae-specialist J. Háva uit Praag *Anthrenus (Nathrenus) nideki*, afkomstig uit Zuid-Afrika. In 1947 publiceerde Van Nidek zelf over de Dermestidae en liet hij iets van zijn subtiele humor doorschemeren door te verhalen over namen van Dermestidae soorten die 'gedurende den oorlog gesneuveld zijn'.

Chris van Nidek was een bijzonder vriendelijk mens waarmee het prettig was samen te werken en die veel betekend heeft voor de entomologische collecties van het Zoölogisch Museum Amsterdam door zijn niet aflatende ijver om te verzamelen, maar ook door het materiaal gedetermineerd te krijgen.

Bibliografie van Chris Brouérius van Nidek

- Cassola F & Nidek CMC Brouérius van 1984. Checklist of *Cicindela* (s. auct.) of the Palaearctic region (Coleoptera:Cicindelidae). *Cicindela* 16: 7-17.
- Nidek CMC Brouérius van 1944. Vangsten uit het Noorden. *Entomologische Berichten* 11: 208.
- Nidek CMC Brouérius van 1947. Iets over cosmopolitische kevers. *Tijdschrift voor Entomologie* 88: 551-552.
- Nidek CMC Brouérius van 1953. Cicindelidae (tiger beetles) collected in eastern New Guinea, with description of a new species. *Psyche* 60: 155-159.
- Nidek CMC Brouérius van 1954. Description of two new Cicindelidae (Coleoptera) from New Guinea. *Annals and Magazine of Natural History (Ser. 12)* 7: 391-395.
- Nidek CMC Brouérius van 1954. Bemerkungen über Cicindeliden mit Neubeschreibungen. *Entomologische Blätter* 50: 232-236.
- Nidek CMC Brouérius van 1956. Cicindelidae aus Südamerika. *Mitteilungen der Münchner Entomologischen Gesellschaft* 46: 318-321.
- Nidek CMC Brouérius van 1957. Remarks about cicindelids, with descriptions of two new subspecies (Coleoptera). *The Pan-Pacific Entomologist* 33: 99-101.
- Nidek CMC Brouérius van 1957. A new *Odontochila* (Col.) from Panama. *Entomologische Berichten* 17: 139-140.
- Nidek CMC Brouérius van 1957. Cicindelidae from Indonesia (Coleoptera). *Treubia*. 24: 1-5.
- Nidek CMC Brouérius van 1957. Something about *Cicindela vitien-*

sis. *Entomologische Berichten* 17: 140.

- Nidek CMC Brouérius van 1959. Cicindelidae from New Guinea (Coleoptera). *Results of the Archbold Expeditions. Nova Guinea (new ser.)* 10: 177-186.
- Nidek CMC Brouérius van 1960. Beschreibungen neuer Cicindeliden (Col.). *Entomologische Mitteilungen aus dem Zoologischen Staatsinstitut und Zoologischen Museum Hamburg* 24: 108-110.
- Nidek CMC Brouérius van 1960. Cicindelidae from Borneo. *Treubia* 25: 205-206.
- Nidek CMC Brouérius van 1965. Cicindelidae of New Zealand with descriptions of a new species and subspecies. *New Zealand Journal of Science* 8: 352-358.
- Nidek CMC Brouérius van 1968. Die Cicindelidae (Col.) der Noona Dan Expedition nach den Philippinen, Bismarck- und Salomon Inseln. *Entomologische Mitteilungen* 36: 232-237.
- Nidek CMC Brouérius van 1973. A new genus and a new species from the Australian region (Cicindelidae; Coleoptera). *Entomologische Blätter* 69: 61-63.
- Nidek CMC Brouérius van 1977. Notes on subspecies of *Therates dimidiatus* with the description of a new subspecies and a correction. *Cicindela* 9: 21-23.
- Nidek CMC Brouérius van 1978. Mexican Cicindelinae (Coleoptera). *Entomologische Blätter* 74: 39-44.
- Nidek CMC Brouérius van 1980. Description of some new Cicindelinae (Col.). *Entomologische Blätter* 75: 129-137.
- Nidek CMC Brouérius van 1984. Two new subspecies of *Cicindela (Cephalota) Litorea*. *Cicindela* 16: 1-5.

Ingekomen 18 oktober 2005, geaccepteerd 8 november 2005.

Summary

In memory of Chris Brouérius van Nidek

On 16 February 2005 Mr. Chris M.C. Brouérius van Nidek died at the age of 93 years. He was a member of the Dutch Entomological Society since 1937 and he was the society's treasurer in the 1950's. He was a world specialist on tiger beetles (Coleoptera: Cicindelidae), but he also collected as many beetles from other families as possible. He had contacts with many coleopterists throughout the world. Since he sampled many different fauna areas of the world, Van Nidek assembled a large and diverse collection of beetles, which he later donated to the Zoological Museum of Amsterdam. This material has been, and continues to be, of great importance for many coleopterists.